

ЗАШТИТА ПРАВА КОРИШЋЕЊА ТИТУЛАРА СА ПОДРУЧЈА БИВШИХ РЕПУБЛИКА СФРЈ НА СТВАРИ У ДРУШТВЕНОЈ СВОЈИНИ

Пружање судске заштите права коришћења на стварима у друштвеној својини чији су титулари лица са подручја бивших република СФРЈ, условљена је претходним закључењем билатералних споразума између потписника Споразума о питањима сукцесије.

Из образложења:

"Одредбом члана 37. Закона о основама својинско правних односа, прописано је да власник може тужбом захтевати од држаоца повраћај индивидуално одређене ствари. Лице које захтева повраћај ствари, мора доказати да на њој има право својине, као и да се ствар налази у фактичкој власти туженог.

У складу са наведеним, основано се у ревизији истиче да чињеница што је у катастру непокретности на страни правног претходника тужиоца, као врста права уписано - право својине, а као облик својине – друштвена, не води закључку да је тужилац власник спорне непокретности. Ово је из разлога што непокретност и даље опстаје у режиму друштвене својине. Стога, тужилац не може бити њен власник. Он може бити једино носилац права коришћења ствари која се налази у друштвеној својини.

С друге стране, ни становиште да носилац права коришћења ствари у друштвеној својини има право на својинску и државинску заштиту, у конкретном случају не може опстати као правноваљано. То право могу остварити искључиво резиденти Републике Србије, подложни њеном уставноправном режиму својинске трансформације друштвене својине у друге уставом предвиђене облике својине (кроз процес приватизације установљен регулативом Републике Србије). Тужилац није резидент Републике Србије, већ је резидент бивше чланице Социјалистичке Федеративне Републике Југославије (даље у тексту: СФРЈ). Зато је правни основ за решавање о праву на предају спорне ствари у посед тужиоцу, у циљу његових стечених својинских права, дефинисан Анексом Г Споразумом о питањима сукцесије, закљученим између бивших република СФРЈ, којим се регулишу питања приватне својине и стечених права. Међутим, Анекс Г Споразума о питањима сукцесије није непосредно применљив. Његовој примени нужно претходи закључење билатералних споразума међу бившим републикама СФРЈ, у конкретном случају Републике Србије и државе чији је тужилац резидент. Овакво становиште изражено је у одлуци Европског суда за људска права у предмету „Младост Турист“ АД Београд против Хрватске, број 73035/14 од 30. јануара 2018. године. Притом, исто је већ раније прихваћено у одлуци Врховног касационог суда Прев. 382/17 од 29.6.2018. године.

Сходно изнетом, супротно становишту нижестепених судова, тужилац није доказао да је титулар права својине на спорној непокретности. Уз то, његови наводи о остваривању заштите права изведених из права својине као његових стечених права немају правно утемељење у позитивноправним прописима Републике Србије. У том смислу, нема правног основа за остваривање правне заштите тужиоца према туженом, уз примену одредбе члана 37. Закона о основама својинскоправних односа. Због тога је Врховни касациони суд закључио да одлуке нижестепених судова треба преиначити и тужбени захтев за предају предметне непокретности у посед одбити као правно неоснован".

(Сентенца из пресуде Врховног касационог суда Прев 510/2019 24.10.2019. године, утврђена на седници Грађанског одељења од 10.12.2019. године)